1 237

СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

Поштарина плаћена у готову.

Млади борац

ОРГАН УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ СРБИЈЕ

Број 24 Година II — 4 АПРИЛ 1945 — ЦЕНА 10.— ДИНАРА

ВЕЛИКА АКЦИЈА УЖИЧКЕ ОМЛАДИНЕ

На свом I Конгресу преузела је омладина Србије часну дужност да потпомогне крајеве наше земље који су тешко пострадали у ослободилачкој борби. Акција прикупљања је проведена у свим округима. Народ и омладина Србије потврдили су тиме на делу своје братство према народима оних крајева који су у најтежим условима сачували пламен народног устанка. Али прикупљањем намирница није задатак био до краја обављен. Услед стања нашег саобраћаја питање транспорта појавило се у врло оштрој форми. Ужичка и чачанска омладина преузела је на себе транспорт хране за Црну Гору и Санџак. Овај транспорт одвијао се под врло тешким условима. Порушени мостови, претовари и недовољан број вагона били су главне сметње. Омладина је те тешкоће савлађивала ударнички. О расположењу које је при том владало код омладине говори чињеница да су 15-годишњи омладинци носили џакове по 70 кгр. тешке.

Највеће тешкоће у транспорту настале су кад је требало намирнице пребацити од Ужица до Нове Вароши, јер од Ужица према Санџаку нема железнице. Светска омладинска недеља наилазила је у време кад су се знатне количине хране нашле у складиштима у Ужицу, а транспорт за Санџак услед недостатка превозних средстава био је скоро сасвим заостао. Ужичка омладина решила је да Светску омладинску недељу — „Недељу пролећне офанзиве" — проведе у знаку појачаних напора у обављању свога најважнијег дневног задатка — транспорта хране за пострадалу браћу. Она је дошла на смелу замисао, да пошаље у оним тешким данима непријатељских офанзива преносила ранјенике, муницију и друго на стотине километара, организује и спроведе пренос хране од Ужица до Нове Вароши. То није био лак подухват — требало је прећи под теретом, пешке, 86 км. преко златиборских масива који су местимично још под снегом. Многи старији гледали су на то са неповерењем. Али омладина ужичког округа масовно се одазвала.

Увече, 20 марта по свим брдима гореле су ватре у знак отварања „Недеље пролећне офанзиве". Око сваке ватре била је окупљена омладина. Од тих ватри, са тих расветљених брегова, разлегала се на све стране песма и весели жагор. Тог вечера стигло је у Ужице 650 омладинаца из околних срезова црногорског, златиборског и ужичког. То су били омладинци прве омладинске бригаде која је сутра ујутру имала да пође пешке за Санџак. Увече су присуствовали приредби која је била за њих припремљена. Сутрадан, пред полазак, кад су омладинци пунили своје сељачке торбице и џакове, развило се такмичење ко ће више понети. Влада Смиљанић из Љубиша, срез златиборски, понео је 35 кгр. После 4 сата јавили су из Чајетине да је Влада тамо стигао први, прешавши 21 км.

Прелазила је неуморно дуга колона омладинаца преко Златибора ка Санџаку на челу са Владом Смиљанићем. Поносито се лепршала застава над његовом главом. Преко златиборских голети на далеко је одјекивала песма:

„Снажним ћемо рукама
Ново друштво градити".

Требало би да су то видели они који су сумњали у успех потхвата. Требало је да су видели не само омладинце — ударнике са Таре, него девојке, омладинке и мале пионире који пису заостајали за својим старијим друговима.

Ни ноћ није спречавала колону у путовању. — Пре више од три године прошли су тим истим путем најбољи синови Србије, најбољи синови ужичког округа повлачећи се ка Санџаку у време

Миломир Јешић однео је 50 кг. жита у Нову Варош

прве непријатељске офанзиве. У мрачној мартовској ноћи, идући истим путем, осећају се ужички омладинци блиски оним јунацима, сећају се погинулих које су знали и испуњени су поштовањем и захвалношћу према њима....

„Свака је стопа овде окићена
телима наших умрлих другова,
свако дрво, лист и извор и стена
чује нејми шапат са њихних усана:
о новом животу..."

На три километра од Нове Вароши пред ужичке омладинце изашла је сва нововарошка омладина. Сусрет је био дирљив.

Браћа Санџаклије, Срби и муслимани организовали су свечану приредбу за ужичке омладинце.

22-ог марта кренула је из Ужица и друга бригада. У клисуру Бетиње усеченим путем кретало се око 800 омладинаца рачанског, пожешког и ариљског среза и града Ужица. Овога пута било је много тежих џакова на леђима. Милан Савровић из Здравчића носио је 36 кгр., Драган Барбатовић из Висибабе 40 кгр., Станиша Васовић из Душковца 42 кгр., Милан Пантовић из Душковца 43 кгр., Момир Јањић из Средње Добриње 45 кгр., а Миломир Јешић из Годовика 50 кгр. Са тешким торбама на леђима одмицала је дуга вијугава колона ка Златибору, ка далекој Новој Вароши 80 км. тамо иза брда — с песмом. У колони омладинаца видео се и један сед човек са овећим џаком на леђима. Милосав Јешић из Годовика, Солунац, пошао је заједно са омладином у својој 55-тој години јер и „стари треба да иду путем којим иду синови", казао је на поласку.

Миломир Јешић, који је понео 50 кгр. стигао је први из своје бригаде у Нову Варош.

Обе бригаде (1460 омладинаца) пренеле су у Нову Варош око 18.650 кгр. намирница. Тај подвиг ужичке омладине доказ је правога братства, доказ схватања дужности и дуга према напаћеној браћи.

Р.

САСТАНАК ГЛАВНОГ ОДБОРА УСАОС-а

10 априла одржаће се састанак пленума Главног одбора УСАОС-а на коме ће бити следећи дневни ред:

1. Политичка ситуација и задаци.

2. О организационим формама рада УСАОС-а.

3. Васпитно политички рад са омладином.

4. Привредна искуства и привредни задаци.

5. Извештај о раду Главног одбора УСАОС-а.

6. Питања и предлози.

Позивају се сви чланови Главног одбора УСАОС-а да присуствују овом састанку.

КОНФЕРЕНЦИЈА РАДНИЧКЕ И ШЕГРТСКЕ ОМЛАДИНЕ

Пред радничку и шегртску омладину постављају се данас многи задаци. У фабрикама и радионицама радничка омладина показује високу свест и право ударништво.

Зато градски одбор УСАОС-а у сагласности са Месним синдикалним већем позива сву радничку омладину и шегрте Београда на прву градску конференцију, која ће се одржати 6 априла у сали Пожарне команде. На својој првој градској конференцији радничка и шегртска омладина ће први пут слободно говорити и решавати о регулисању свог положаја и стручној изобразби шегрта.

Затим ће се донети резолуција и изабраће се делегација, која ће поднети резолуцију претставницима власти.

РАСТОЈАЊЕ ИЗМЕЂУ САВЕЗНИКА 300 КМ.

Изванредни успеси савезничког оружја последњих недеља, а посебно продор Црвене армије у Аустрију и брзо напредовање америчких и енглеских армија источно од Рајне, опкољавање немачких армија код Есена и продор у срце Немачке, истакли су на дневни ред, место питања војничких изгледа Немачке, питање њених стварних војничких могућности да уопште настави са организованим отпором. Немачка је изгубила не само неопходне привредне и ратно-индустријске области као што су Источна Пруска и Шлезија на истоку и Рајнска и Рурска област на западу, већ и последње природне и вештачке линије на којима би се могао пружити неки успешнији отпор. Последње такве линије биле су Рајна на западу и јако бранљени положаји у централној Мађарској на југо-истоку. Одра као одбрамбени положај пред Берлином не претставља неку нарочиту сметњу, с обзиром да маршал Коњев већ угрожава са крила немачке положаје на њој.

Најважнији догађаји на источном фронту били су победоносно ликвидирање данцишког казана на северу и нагли продор кроз Чехословачку и Мађарску на југу. Ликвидирањем данцишког казана пао је у руке Црвене армије огроман ратни и саобраћајни материјал, између осталог близу 7.000 вагона. Чисто стратегијска добит није мање значајна. Совјетске трупе које држе најважнији део фронта према Штетину и Берлину коначно су ослобођене сваког бочног угрожавања, што знатно увећава њихову офанзиву и оперативну способност.

Развијајући једну од најуспешнијих офанзива овог рата трупе III украјинског фронта под командом маршала Толбухина сломиле су жесток немачки отпор западно од Будимпеште и у брзом напредовању ослободиле читав низ мађарских градова, избиле на мађарску границу код Кесега и прешле је на широком фронту. Чело офанзивног клина

(Наставак на другој страни)

Са смотре свих радних бригада у Срему

ВОЈНО-ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

(Наставак са прве стране)

приближило се већ сасвим Винер Нојштату, важном центру немачке авионске индустрије. Совјетска команда је 1 априла објавила вест о заузимању Шопрона, важне раскрснице и упоришта пред Бечом. У Чехословачкој су ослобођени градови Њитра, Галанта и Комарно и Црвена армија је доспела на 20 км. од Братиславе. У јужној Мађарској, између Драве и Блатног Језера заузет је град Чурго.

Ови успеси значе потпуно ликвидирање немачког одбранбеног система за заштиту источних граница Аустрије, у којој се налазе последњи важни центри немачке ратне индустрије и у којој је, према многим знацима, требало да буде последње гнездо нацистичког отпора. Колике су наде Немци полагали у положаје које су сада неповратно изгубили најбоље показује чињеница да немачка команда ни у најкритичније време велике совјетске офанзиве кроз Бранденбург и Померанију не само да није повукла знатније контингенте трупа са овог сектора, већ је баш покушавала да контраофанзивним ударцима исправи и појача линију фронта.

На заладном фронту велике савезничке снаге, које су се пребациле преко Рајне, секу и распарчавају немачку војску, чији отпор, услед изванредно тешке стратегиске ситуације и велике бројне и оружане надмоћности Савезника, показује све мање организованости и смишљености. Преко Рајне је пребачено и већ продире у Средњу Немачку више од 3.000 савезничких тенкова и крупне формације моторизоване пешадије. Савезничка команда констатује да је само у току једнога дана заузето двадесет немачких градова. Друга британска и прва америчка армија спојиле су се код Падерборна и тиме опколиле у индустријској области Есена три немачке армије.

Градови и јака упоришта Минстер, Касел и Брегборг непосредно су угрожени. Размак између истакнутих савезничких јединица које надиру према Ерфурту и трупа маршала Коњева у Шлезији, не премаша више ни 300 километара. На југу, прешавши Рајну, 1 француска армија такође брзо напредује и задобија велики плен. Само у току два дана она је на своме сектору заробила преко 70.000 немачких војника.

Наше трупе на домаку Сарајева

На нашем фронту главне се борбе воде и даље на босанском и личком сектору. У простору Брчког и Бијељине Немци су предузели тенковски напад на широком фронту, али су свуда одбијени и враћени на полазне положаје. Обруч око Сарајева све се више стеже и учвршћује. Покушај Немаца да ослободе сбоју опкољену групу у околини Мокрог осујећен је уз тешке губитке. Изненадним препадом, спуштајући се преко Игмана наше су трупе уништиле неколико јаких немачких упоришта на изворишту Босне у непосредној близини Сарајева. Од нарочитог су значаја борбе које се воде на пруги Сарајево—Зеница, у којима су наше трупе ликвидирале готово сва непријатељска упоришта и уништиле већи број локомотива. Услед ових успеха наше војске Немцима прети коначно прекидање комуникације Сарајево—Брод што би јак немачко-усташки гарнизон у Сарајеву, сабијен готово у сам град, довело у безизлазан положај.

У Лици непријатељ узалудно покушава да поправи свој тежак положај, нарочито погоршан ослобођењем Бихаћа. Савезничка авијација даје на овом сектору врло значајну подршку трупама. Брзо напредовање Црвене армије кроз јужну Мађарску одразиће се такође врло повољно на ситуацију на нашем ратишту. Хитлеровим дивизијама у нашој земљи остаје на расположењу још само мали број па и то несигурних веза са немачком позадином, што ће знатно помоћи нашим трупама да у самој земљи униште главнину непријатељских снага.

УТИСЦИ ИЗ БУГАРСКЕ

За прославу Светске омладинске недеље наша делегација из Југославије посетила је братску и суседну земљу — нову, отечественофронтовску Бугарску. Вође наше делегације били су друг Драги Стаменковић, члан секретаријата Централног одбора УСАОЈ-а и претседник УСАОС-а и другарица Гроздана Белић, члан Централног одбора УСАОЈ-а.

Стигли смо у Софију са пуно жеље да упознамо омладину и живот у новој Бугарској. И осетили смо много пријатељства и љубави у пријему и начину на који су нас дочекали другови из Бугарске.

Били смо у Софији за време радног ударног дана. Све што је могло да ради узело је у руке лопате и метле. Сви ђаци, деца, радници, домаћице, сав народ, чистио је улице Софије и раскрчивао рушевине. Радни дух све више овладава у Бугарској.

Видели смо и омладину како настоји свим силама да изгради чврсто јединство младих, да створи јединствени антифашистички савез. Иницијатор стварања тога јединства јесте најмасовнија и најјача омладинска организација у Бугарској Работнички младемски сојуз (РМС) 420.000 његових чланова јесте најборбенији и најударнији део младе бугарске генерације, јесте најјачи ослонац Отечественог фронта.

Баш за време нашег боравка у Софији одржавала се V национална конференција РМС-а, прва слободна конференција после десет година. Делегати из целе Бугарске, из свих области, испунили су салу у којој се одржавала конференција. Сама омладина а и цела конференција, потсетили су нас на многе наше конференције и по својој форми и по садржини, по стварима које су се на њој износиле. Организациони секретар Централног комитета РМС-а друг Нико Стефанов, изнео је у свом реферату рад РМС-а за последњих десет година. То је био период непрекидне борбе РМС-а противу фашизма, противу издајника, период партизанског ратовања а после 9 септембра — дана ослобођења — период стварања нове Бугарске, период стварања и изградње земље, јачања бугарске Армије.

Пет чланова Централног комитета РМС-а и стотине ремсиста погинуло је у Партизанским одредима, на стотине је стрељано или обешено по концентрационим логорима.

Данас — у новој Бугарској развија се ударништво међу омладином — норма се пребацује по два и три пута.

Из реферата и дискусија сазнали смо да омладина Бугарске сигурно и чврсто иде напред, да је нашла пут којим ће уздићи своју нову земљу, очистити је од остатака фашистичких банди, које се још по где где скривају замаскиране у разним групама и партијама.

Једна ремсисткиња из текстилне фабрике говорила је о фабриканту који је раднике и малолетну омладину изнуравао и експлоатисао до изнемоглости, да би радили за њега, и тражила да се фабрикант изведе на суд.

Делегати су тражили да се очисте универзитети и средње школе од професора — фашиста. Бугарска омладина то тражи и она ће у томе успети, јер је добро осетила на себи све те издајнике и фашисте.

У реферату секретара Централног комитета РМС-а друга Титка Чернокоњева, постављен је пред цео РМС пред сву омладину Бугарске рад на стварању јединствене омладинске антифашистичке организације. Увидела је омладина да без јединства нема ни снаге и баш јуначки РМС преузео је на себе задатак да се створи таква организација, широка, напредна, масовна која ће у себи ујединити све раније омладинске организације. Реферат друга Титка правилно је и јасно образложио потребу такве организације а дискусија по њему била је врло жива.

На самој конференцији, пошто су поздрављене делегације Југославије, као и делегације Грчке, Албаније, Румуније и нашег драгог великог савезника СССР-а, омладина је скандирала: Димитров—Тито—Стаљин. Делегати из свих Балканских земаља поздрављали су конференцију и говорили о приликама у својој земљи, о раду своје омладине. Тако смо се упознали са великим покретима омладине балканских народа. У совјетској делегацији била су два хероја СССР-а, један друг и једна другарица партизанка. Са њима је такође била и другарица која је играла у филму Зоју Космодемскају. Осетили смо колико силно волимо сви ми велики Совјетски Савез, колико волимо његове хероје, уметнике, стахановце.

Од Југословена говорили су другарица Зина — Гроздана Белић, друг Драги Стаменковић, чланови секретаријата Централног одбора УСАОЈ-а и наш мали пионир из Београда Павле Кићевац, начелник одреда. Сви су они били врло топло поздрављени са скандирањем: „Да живи Титова младеж!"

Поред старијих видели смо на концерту и мале „септенвриче" — пионире. Њихова организација је врло бројна, и деца се организују по истим принципима као и код нас. Програм који су они извели одушевио је све. У матроским оделима, која су њихова униформа, са лепим песмама свих балканских народа, са народним играма из Бугарске, које су они извели, оставили су на нас добар утисак.

Били смо код наше Централне управе пионирских домова југословенске деце, видели смо децу и осетили да ће им у братској Бугарској бити топло и пријатно као да су са нама, јер се о њима стара цео бугарски народ, осетили смо сви кроз здравице колико је чврсто јединство омладине слободољубивих народа исковано у тешким борбама.

Из Софије смо понели у нашу земљу пуно топлих поздрава од бугарске омладине као и од омладине СССР-а и осталих балканских народа.

Перка Илић

СА РУДНИКА

На Руднику је завршена и друга акција сече, предузета од почетка ове године. Сечу је обавило око 300 омладинаца крушевачког, пиротског и чачанског округа за непун месец дана.

У времену од 1—25 марта укупно је исечено око 3.300 шумских метара дрвета за 4.650 радних дана. Просечна норма била је 0,81 метар. За време Светске омладинске недеље, која је била проглашена за ударну недељу, норма је удвостручена и тада су постављени најбољи резултати.

Цепачка петорка V бригаде М. Јотића обрадила је за дан 32 метра дрвета, док су петорке Н. Николића из V и Павловића из VI бригаде исцепале по 31 метар. Тројка Ж. Тирића из V бригаде исекла је за дан 93 трупца. Тројка друга Сатарића, најбоља у VI бригади, истестерила је само 65 трупаца. 37 букава за један дан оборила је четворка С. Костића из V бригаде. После ње долази Драговићева тројка са 21 буквом. На први дан Светске омладинске недеље тројка М. Поповића из крушевачког батаљона окресала је 22 букве.

По резултатима, како појединачним, тако и скупним, V бригада састављена о[д] Крушевљана и Пироћанаца, боље се показала од VI чачанске бригаде. Норма V бригаде била је 0,8 метра, док је VI бригада имала норму 0,67.

За време бављења на Руднику VI бригада издала је 9 бројева зидних новина а пета 15. 864 часова било је посвећено културно-политичком раду и одржан је већи број приредби за грађанство и омладину.

„Недеља пролећне офанзиве" прошла је на Руднику у свечаном расположењу. 20-ог је било њено отварање на које су дошла четири делегата омладинских радних јединица са Црног Врха. Присуство ових гостију било је топло поздрављено. Сви су се радовали што могу видети и говорити са омладинцима, који у другом крају земље раде на истом послу као и они. Измењивали су се утисци и искуства с рада; гости нису боравак на Руднику схватили као разоноду, већ као време које се може корисно употребити да се нешто научи.

На Руднику сад остаје само 20 омладинаца, Ваљеваца, да доврши транспорт дрва. Око 1.000 метара већ је свучено с планина, тако да треба још нешто преко две хиљаде метара отпослати.

СА ПРОСЛАВЕ 27 МАРТА У БЕОГРАДУ

О БИЛТЕНИМА

У току Светске омладинске недеље сви наши окрузи и град Београд издавали су билтене о раду омладине у недељи пролећне офанзиве. Ове билтене неки су издавали сваког дана, а неки повремено. У њима су забележене и најситније активности наше омладине у току ове велике припреме за Светски омладински конгрес. Због тога ће и ови билтени остати као трајна вредност и важан документ о раду и борби наше омладине.

Прослава Светске омладинске недеље заталасала је најшире омладинске масе. Прелиставајући разне окружне билтене добијамо јасну слику о великим напорима које је омладина Србије уложила да недељу пролећне офанзиве што достојније прослави. Из цифара и резултата, отштампаних у омладинским билтенима појављују се радне чете, ударници у фабрикама, девојке које спремају пакете, испружене младе руке спремне да дају рањеницима своју крв. Прековремени радни часови говоре нам о вредним радничким омладинцима, о 100% повећаној производњи, о данопоћном раду. Ми видимо колоне ужичке омладине, како на леђима носе храну за пострадале крајеве, видимо Станоја Петровића, који је у Чачку 103 сата без прекида дежурао на 5 телефона и једном телеграфу, видимо Димитрија Бабића који у исто време ради на 3 машине у фабрици обуће, пред нама поносно корача 95 омладинаца из Краљева, који су 36 часова радили без прекида. Ива цифара о радним сатима радних чета, расту слике поправљених мостова и друмова, поораног земљишта и обрађених башта, зноја и жуљевите руке младића и девојака. Безброј одржаних омладинских конференција говоре нам о великим напорима наших омладинских руководилаца, о њиховом трчању из села у село, из улице у улицу, о непроспаваним ноћима. Десетине хиљада присутних на омладинским митинзима још више су ојачале братство и јединство омладине Југославије, јединство омладине читавог света.

Наше организације нису до сада имале искуства у издавању оваквих билтена. Али Светска омладинска недеља је показала да постоје сви услови за издавање омладинских билтена, у којима би се забележиле све активности омладине, којих има увек велики број. Да би се издавали билтени било је потребно створити добар обавештајни апарат по свим селима и срезовима, како би билтен могао на време да изађе. Наши другови су тај посао морали обавити у врло кратком року и на томе су показали приличне резултате. Скоро сви билтени доносе резултате из свих крајева округа, што показује да је дописничка служба била добро организована.

Па ипак одмах падају у очи билтени, који су боље уређени и садржајнији. Тако су, чачански, ваљевски, ужички, зајечарски, пожаревачки билтен и „Омладинска недеља" града Београда потпуно одговорили задатку билтена.

Основни недостатак који се појавио у неким билтенима је да су у билтен уношени разни политички или организациони чланци, док се сва активност омладине у округу није бележила. Изгледа да се тај недостатак појављивао тамо, где није добро била организована дописничка служба са срезовима. Ово се нарочито испољава у билтену крушевачког округа, који је изашао 24 марта, а у коме се налазе следећи чланци: о братству и јединству омладине слободољубивих народа, о васпитању и школовању омладине, о новим формама рада пионира, шта пише „Млади борац" о нашим омладинцима на Руднику, иако је цео билтен малог формата и на четири стране. На тај начин билтен се трећег дана недеље пролећне офанзиве врло мало бави омладинском делатношћу, иако му је то био први задатак.

У издавању билтена наши другови су обратили велику пажњу техничком и спољном изгледу самога билтена. Али и на овом послу нису сви показали исте резултате. Тако Омладински билтен округа зајечарског и „Омладинска недеља" града Београда су технички уређени много боље од осталих билтена. Билтен врањског округа куцан је на писаћој машини, а при томе се није пазило ни на обичне штампарске грешке. Лесковачки билтен, иако добро уређен и садржајно обилан, није водио рачуна о језику, па је због тога пропуштао разне граматичке неправилности. А наша омладинска штампа мора да пази и на такве недостатке, јер они смањују њену вредност.

Поједини окрузи нису схватили у пуној мери значај издавања билтена у току Светске омладинске недеље. Док су Пожаревац, Чачак, Зајечар, Ваљево и Ужице издавали билтене сваког дана у току недеље пролећне офанзиве, дотле из Шапца и Крагујевца нисмо добили још ни један број, а нишки округ издао је свој први број тек 27 марта, пред крај омладинске недеље.

Са издавањем омладинских билтена стекли смо драгоцено искуство, које ће нам користити за даље развијање наше омладинске штампе и за издавање сличних билтена о активности омладине и убудуће, било то полумесечно или месечно. На тај начин сав рад и напор омладине неће остати заборављени, него ће дати још више потстрека борби и раду наше омладине.

Ј. М.

СТАХАНОВЦИ ФАБРИКЕ ХАРТИЈЕ

Радници фабрике хартије у Чачку постигли су током Светске омладинске недеље одличне резултате. И поред недостатка радне снаге и материјала тучена је ранија норма производње. За 24 сата израђено је 14.800 кг. новинарске хартије, што претставља 102% више него што се радило пре рата. Смена: Рубањ Станко, Лазић Михајло, Гавриловић Братислав, Гавриловић Гојко, Вукомановић Танаско, Мајсторовић Урош и Крњић Мирољуб, израдила је 3400 кг. хартије, док се просечно за време једне смене израђивало 2.800—3.000 кг. Иза њих долази смена: Милосављевић Миодраг, Пауновић Радован и Радовић Љубодраг са 3.300 кг. хартије. Мала папир машина давала је 1.700 кг. просечно и ту норму је прешла смена омладинаца, Сенић, Прекић и Пештерац Миодраг, израдивши 1.900 кг.

Одељења за прераду хартије настављају свој ударнички рад и успела су да достигну предратне резултате. Машина за сечење хартије израдила је 19 марта 3.700 кг., а 20 4.200 кг. Каландер машина за пеглање хартије избацила је 20 марта 3.600 кг., а већ 21 5.950 кг.

Док су трајали радови око поправке целе фабрике извршена је оправка парне пумпе, тако да погон није никако заустављен ни смањен. Наша радионица помаже и секцију за подизање железничког моста у Љубићу. Исто тако доведено је у ред радничко купатило, тако да сад и радници и војска могу да се купају. На тим радовима истакли су се Дашић Радоје и Милинковић Радојко.

У фабрици се осећа оскудица водомерних стакала, без којих би био угрожен правилан рад. Зато је у фабрици конструисан „шлајф" апарат за брушење стакла. Тако ће моћи старо стакло да се употребљује. Захваљујући омладинцу Милинковић Радојку, дрееру, данас се уместо четири стакла за један дан израђује 50 комада и тиме се у многоме доприноси побољшању производње.

За похвалу је рад радника у штампарији, који су максимум од 9.200 слова пребацили на 15.000. Нарочито се истакао ударничким радом друг Божанић.

ВЕСТИ ИЗ ИНОСТРАНСТВА

АКТИВНОСТ ФРАНЦУСКЕ ОМЛАДИНЕ

Париз, 1 априла

У току једанаесте седнице конгреса комунистичке омладине Француске, више говорника тражило је да се измени назив ове организације и да се од ње учини центар који ће сакупити око себе све републиканске антифашистичке омладинце у Француској. Ова би федерација обухватила следеће организације: француску омладину, католичку омладику, протестанску омладину и скауте. (АФИ).

ОБНОВА СПОРТСКОГ ЖИВОТА У ДОЊЕЦКОМ БАСЕНУ

Москва, 24 марта

40.000 младића и девојака — рудара и грађевинара, из Доњецког угљарског басена који је ослобођен од немачких фашистичких завојевача — узело је учешћа у последњем скијашком и клизачком такмичењу ове сезоне. Омладина Доњецког басена области најбољих рудника и великих постројења за прераду гвожђа и челика, држала је пре рата првенство Украјине у многим дисциплинама спорта, док је месни фудбалски клуб „Стахановит" спадао у прворазредне клубове СССР. 400 спортиста, убрајајући ту и многе доскорашње герилце, поново су саградили највећи стадион у Доњецком басену „Стахановит" који су фашисти спалили. У току прошле године млади рудари су подигли 100 фудбалских игралишта, 173 терена за спорт и 13 стадиона. Фудбал је омиљени спорт совјетских рудара. За кратко време у Доњецком басену је основано 66 фудбалских клубова, који су учествовали у утакмици за првенство ове области. Клуб мајстора спорта „Стахановит", поновно се појавио на фудбалском пољу. Учествујући у такмичењу за првенство Украјине и првенство синдиката СССР, клуб је одиграо 28 утакмица победивши у 19. „Стахановит" полази за Кавказ на тренинг како би учествовао на утакмицама за првенство СССР, које ће поново одпочети у лето после интервала од 4 године. (ТАСС).

СМОТРА УМЕТНИКА - АМАТЕРА

Сада се у Совјетском Савезу врши смотра уметника-аматера. Таленти из народа имају могућност да на тим смотрама покажу своју уметност у њеним најразличитијим облицима: у певању, игрању, цртању итд. Сада је завршена смотра у Воронежској, Тамбовској, Саратовској, Ивановској, Рјазанској, Свердловској и Ростовској области. У Ростову је на смотри учествовало преко 20.000 сељака. У Свердловској области преко 30.000 људи. Према извештају дописника „Правде" у току тих смотри показало се много талентованих музичара, играча, певача и декламатора.

(ТАСС).

БЕОГРАДСКА ХРОНИКА

ПОД ПАРОЛОМ „СВЕ ЗА ФРОНТ"

Радно одушевљење, радни еван, који је са доласком ослобођења захватио најшире масе, захватио све што је поштено а на првом месту омладину давао је и даје снаге да се савладају на изглед несавладљиве тешкоће и да се упоредо са завршним ратним напором отпочне дуг и тежак посао на обнови порушене земље. Поред толиких другова на фронту, стотине омладинаца и омладинки отишло је усред зиме на планину да насече дрва за свој град. Исто тако добровољно кренуле су хиљаде омладинаца и омладинки да спасавају драгоцену храну на сремским њивама. У предузећима и фабрикама где се под окупацијом, уз бесне швапске псовке одвијао мртав и безвољан рад и где су на дан ослобођења затечени само хаос и рушевине, сада, уз песму младих ударника, отпочиње нов рад и нов живот.

На тој дугачкој листи промена у животу ослобођене престонице може се од скора забележити још једна. У истој кући где је под окупацијом радио злогласни бар „Лотос" и где су задригли цивоберзијанци и Немци заједно лумповали и пијанчили, сада је, без велике галаме, отворена школа играња „Рио". У читавој овој промени нарочито је значајна сама промена имена, јер би иначе, из много разлога, човек могао да падне у опасну заблуду. Пре свега у школи играња уопште се не учи играње, већ се место тога, пет пута недељно, одржавају одлично посећене игранке. „Школарина" се плаћа по барском ценовнику: упис у „школу" 100 динара и сваки улазак у салу 200 дин. Треба додати да на игранкама свира познати џез-оркестар који је својим учествовањем на разним „шареним поподневима", стекао код наше шарене публике заслужену популарност и признање.

Само играње изводи се у слободном стилу: и у снажном стиску образ уз образ и на растојању од пола метра које омогућује пуну слободу климатања и ритања. Власник и управник школе, дипломирани учитељ играња, Јован Димитријевић, не пати од лажне скромности, па се потрудио да јавно истакне патриотски смисао свога пословања. Изнад касе на којој се наплаћује „школарина", стоји парола: „Све за фронт", а у сали где се из дана у дан њуска више једна поред друге слике маршала Тита и Стаљина.

Школу, сасвим природно, посећује углавном млађи свет. Младићи који су као „неопходно потребни" остали у позадини онда када су хиљаде њихових другова пошли на фронт и који су у сваком тренутку спремни да са 20 разних лекарских уверења и снимака докажу своју неспособност за сваки озбиљан посао, а од девојака углавном оне, којима у очекивању какве „добре партије", играње, флерт и провод испуњавају читав живот.

Овакве примере неспести и саможивости не треба никако прећуткивати, не треба затварати очи пред њима. Наше омладинске организације треба да се тим примерима озбиљно позабаве, треба да на њима, показујући их у свој њиховој нездравости и грдоби, уче омладину да мрзи и презире недостојан, готованski живот салонских паразита.

Н. П.

БЕОГРАДСКИ ОКРУГ

У току Светске омладинске недеље омладина београдског округа је поред осталих активности отпочела са агитацијом за добровољно давање крви. На конференцијама, које су предходиле Светској омладинској недељи истицано је од колике је важности да омладина добровољно даје крв својим друговима борцима и то баш данас када се воде велики бојеви за коначну победу над фашизмом. И у свим местима и селима београдског округа омладина се масовно пријављивала за добровољно давање крви. Колико су омладинци и омладинке свесни својих дужности види се по томе што је београдски округ дао највише добровољних давалаца крви; до последњег дана Светске омладинске недеље пријавило се 3936 омладинаца.

ЈОШ ЈЕДАН НАРОДНИ ХЕРОЈ

Ових дана одликован је орденом Народног хероја Данило Јауковић. Он га носи скромно и о себи не прича много. Он зна да Санџак, његови другови, да Сутјеска, Плевље, Лим, Златибор, прва, трећа, пета офанзива, најбоље причају о њему.

*

Година 1941 одвела је многе младиће и девојке са студија на бојиште. Науку је заменила пушка, а љубав према знању — мржња према непријатељима. То је била година, када су се омладинци претворили у ратнике и руководиоце, када су остављали рад и постајали браниоци свога народа.

И 23-годишњи Данило напустио је своје правне студије. Он је постао један од организатора и руководилаца устанка у Санџаку, још од трепутка срамотне и ране капитулације, када је одмах прешао на организовање прикупљања оружја за будући устанак и када га је пребацио из Ужица за Санџак, па све до краја народно-ослободилачке борбе: кроз све јурише, као бомбаш, у стрељачком строју, у извидници, као комесар и као командант.

А орден Народног хероја стекао је он овако:

У борбу и кроз борбу он је ишао са речима: „Први изаћи на положај, а кад је повлачење, без обзира што сам руководилац, бити последњи". И тако кроз све офанзиве, преко Сутјеске, против четника, против Немаца, Италијана, усташа са једном раном, са пет рана, сам са патролом, сам са једним другом, сам без и једног друга у непријатељском гнезду: од Плеваља, на Лиму, на Златибору, као заменик комесара II батаљона, као комесар V батаљона Прве санџачке пролетерске, као комесар дурмиторског батаљона, као комесар батаљона Треће бригаде, као командант Пете санџачке бригаде.

... Зима 1941. Данило је вођа бомбашког одељења, борбе се воде код Плеваља са Италијанима. Кад их је ноћ одвукла са положаја, Данило се повлачи са ранама: на левој руци и на десној нози.

Почетком 1942 године формирају се први батаљони. Данило постаје заменик комесара II батаљона. Санџак букти, ничу чете, формира се народна војска, народ се бори са окупатором и четницима.

Долази трећа офанзива... II батаљон отпочиње борбу са четницима из Србије који су се пребацили као помоћ црногорским четницима. Његов батаљон врши јуриш, Данило је први. Упада право међу четнике и ту остаје у борби пуна два сата. Од тројице другова са њим, двојица падају, а трећи је тешко рањен. Данило га на леђима износи до превијалишта, а затим се враћа на положај...

Јула месеца Данило постаје комесар V батаљона у новоформираној Првој санџачкој пролетерској бригади. Приликом напада на Брадину, Данило скаче на локомотиву воза који креће ка Сарајеву, заустављ воз, другови заплењују сав материјал и разоружавају све људство. — А кад се Ливно нападало, и кад се само још Војис-кула држала, Данило је сам улетео у њу и приморао посаду од 20 непријатељских војника и једног официра на предају.

Пета офанзива... У једној борби са четницима, Данило са патролом успева да заробн команданта Дринског четничког корпуса Бају Никића и његову пратњу. Два дана касније, у новом јуришу, Данило је поново рањен. Ране су тешке: пушкомитраљез му је прорешетао обе ноге. Пет рана. Носе Данила на носилима преко Санџака и Ужица у Босну код Пиве, где остаје у Централној болници све до пред Сутјеску... Пробијање преко Сутјеске. Опасност за хиљаде рањеника. Немци надиру одасвуд. Заробљавање и уништење болнице је очигледно. 13 јули: ноћ пада. Они који су успели да се пробију отишли су, а Данило са неколицином рањеника остаје. Немци су већ пред првим групама заробљеника. И онда се рањеници одлучују на нешто нечувено: са носила устати, вући се, пузати, без хране, болесних ногу, али само не пасти непријатељу у руке. Прелазе рањеници Сутјеску, пробијају се кроз непријатељске положаје иза Сутјеске и Вучева и преко Волујака и Маглића, стижу до руководства, које је било на Голији. Двадесет дана су се рањеници пробијали, двадесет дана јели су траву и лешине стоке. Двадесет дана спасавали су своје животе...

А када се II корпус вратио из Босне, на тражење другова, Данило се враћа у Санџак, и постаје комесар батаљона Треће бригаде. Од тада Санџак постаје поприште сталних борби: окупаторски гарнизони се нападају, самоиницијативне акције успено онемогућавају банде четника, недићеваца, усташа. 10 априла извршен је напад на непријатељске положаје и том приликом убијен је четнички командант Санџака Јован Јеловац. У тим борбама Данило је сам убио 4, а заробио 3 четника. Јула месеца постаје командант Пете санџачке бригаде.

20 септембра 1944 г., II батаљон врши напад на Пријепоље. Данило са II батаљоном полази са северне стране на Вакуф. Пошто разбијају спољна утврђења, продужују ка граду. Данило сам улази у Вакуф са својом машинком. Срета се са једном групом непријатељских војника, убија двојицу, а остале нагони на бегство. Прелази мост на Милешевки и продужује ка центру града. Ни једног друга из његовог батаљона... Напад је почео у 2.20 часова ујутру и све до 7 сати, Данило је био сам са непријатељем у граду. Око 7 часова пробија се једна патрола од пет бораца из II батаљона. Данило одмах четворицу упућује натраг у батаљон са наређењем да се напад поново изврши, а он са једним борцем остаје у граду. Муниција је била већ истрошена и Данило са борцем мора да напусти град. Међутим, на изласку из града приметио је непријатеља, који је пре њега изашао, а његовог батаљона није било. Непријатељ је био на 50 м. удаљен. Пошто је испалио и последњи метак из машинке, пада оборен једним метком који му је прошао изнад левог ока и изашао иза ува. Излаза нема. Он предаје своју машинку борцу и наређује му да се повуче. Последњом снагом покушава да изврши самоубиство, али се пре тога онесвешћује. Када се поново освестио, непријатељ је био већ на 20 м. код њега и позивао га на предају. У том тренутку Данило је поново рањен. Шињел је сав изрешетан. Са надљудским напором он се привлачи оближњој шумици, своме батаљону и пуних 14 дана лежи без свести. На носилима је прешао пут од Пријепоља до Ужица, а од Ужица до Жабљака. У покрету је издржао неколико тешких окерација и захваљујући пожртвованости другова лекара остао у животу. У борби код Пријепоља Данило Јауковић изгубио је своје лево око. Затим је преко Никшића и Дубровника био пребачен на Корчулу, одакле је после лечења дошао у Београд, 29 децембра.

*

Братство Јауковића испод Дурмитора дало је многе борце и јунаке у народно-ослободилачкој борби. Оца Даниловог старца од 91 године, четници су заклали. А у Санџаку деца песме певају и старци приче причају о његовом сину о јунаку Данилу Јауковићу.

КРОЗ ИСТОЧНУ БОСНУ

На друму између Хан-Пијеска и Власенице водиле су се жестоке борбе. Трећи батаљон шесте бригаде држао је положај поред самог друма. Митраљезац Ђорђе Ђорђевић имао је најодговорнији положај. Ту су се сучељавала два брда; јаругом између њих текао је поток. Пут је био усечен у падину — кад прође јарugом увија је и прави окуку. Ђорђе је заузео положај на једној страни окуке и наместио цев свога митраљеза на једно раклjасто дрво, узевши на око део друма на другој страни јаруге одакле је требало да наиђу Немци.

Када је фашистичка колона наишла, Ђорђе је пустио рафал. Исечен, први камион је стао. Колона се зауставила и Немци су почели да искачу из аутомобила, покушавајући да низ јаругу подиђу положају. Али Ђорђе са својим митраљезом није им допуштао да приђу. Непријатељ је онда сконцентрисао сву ватру на храброг митраљесца а бацачи потресали земљу, покушавали су Немци да приђу. Ђорђа, ни ватра ни експлозије нису ни уплашиле. Он је, без обзира на њих, без обзира на то што су по њему падали комади земље, подигнути минама, држао друм на оку под ватром свога „шарца". Неколико сати, све док није смењен са положаја, задржавао је Ђорђе надмоћне немачке снаге, не допуштајући им да продру куда су хтеле.

Ђорђе је уопште познат као хладнокрван и присебан борац. У оним снежним данима, када се борба померила у околину Зворника и када су швабе, узнемирене због губитака које су претрпеле, све очајније и нестрпљивије почеле да настоје да дођу до Бјељине, борбе су постале ужурбане и драматичне са честим, изненадним обртима. У тим борбама имала је чета, у којој је био и Ђорђе, тешких окршаја. Кад је на домаку Зворника прелазила једну јаругу, изненада је опазила да се на другој страни, на непуних двадесет метара налазе јаче немачке групе. Реско су, кроз хладан ваздух фијукала пушчана и митраљеска зрна. Непријатељ их је приметио. Положај је био незавидан, није било заклона а оскудно шибље чије их могло ни прикрити. Митраљезац Ђорђе, који са својим братом Јанком као помоћником, још од новембра носи „шарац" и рукује њим са много успеха, покушао је да дејствује. Али „шарац" који му до тада никад није отказао, сада није радио. Око њих су почеле тутњати мине — Немци преко пута имали су бацаче. Комади земље прекривали су снег. Положај је био тежак, морало се одмах одатле помаћи. Јанко је био рањен и њега су извукли, а Ђорђе је остао сам добровољно, у нади да ће поправити митраљез. Хтео је да брани отступницу. Чета се повукла.

У једном шипрагу Ђорђе је остао сам баратајући по „шарцу". Немци су се приближавали и у једном трепутку видео је немачког извиђача на неких двадесет метара од себе.

Када је пала ноћ, Ђорђе је узео митраљез и пузећи почео се извлачити ка нашим линијама горе на поток. Снег је шкрипао под ногама а Немци су отварали жестоку ватру и на најмањи шушањ. Ђорђе се притајивао, па онда настављао са пузањем. Дуго је то трајало. Пред зору је стигао до наших положаја, ту није била његова бригада, били су Мајевчани. Свеједно! Пошто је митраљез био покварен, узео је бомбе и као бомбаш следећих неколико ноћи нападао немачке бункере. Сад је поново у својој бригади. Његов брат је подлегао ранама, али на отврдлом, препланулом лицу двадесетпетогодишњег тежака из Малог Извора код Бољевца не може да се види туга. Само у оку.

Због храброг држања предложен је за одликовање. Њему самом, међутим, није јасно зашто га сматрају храбрим. Он, просто ради онако као што треба.

Р. Р.

КРАЈ РОВОВА

Ровови су нам тек неких 300 метара од непријатеља. Кроз ведри сунчани дан загрми негде наш бацач, запева шарац и опет тишина. На извици смо шуме.

Пропланак. Пред упола разрушеном кућицом лежи неколико другова. Препиру се.

— 6:3, победили смо!

— Ех, лако је ту. Дед да вас видимо ноћас на бункерима! А игру сутра настављамо.

Бучно расправљају. Међу њима је и друг комесар батаљона. Он суди и смејући се учествује у ватреној препирци. Увек је он заједно са својим борцима.

У разговору и смеху питам:

— Како ви то, другови, тако слободно. Швабе су вам ту.

— То је тек лепо, другарице. Бар им сваки дан јављамо најновије вести.

Заори се смех. А онда ми објасните:

— Чим падне ноћ, направимо мегафоне од хартије и почнемо разговор. Увек им дајемо тачне вести. Тако им неку ноћ јавимо: Пао Келн! Они ћуте. Знате ли да је победа наша? — вичемо.

— А они?

— Одговарају: Ваша победа, наша освета! Тада пустимо нашег „Максима" и „Шарца" да им одговоре. До зоре се нису јављали. Ето им освете.

Долазе нове вести — свуд само успеси.

— Е, тако видиш. Овог пролећа одзвониће швабама.

Настаје нагађање о свршетку рата, расправљање о фронтовима и друго.

Остављам их. На поласку ми довикују:

— Други пут кад дођеш да нам донесеш вест: Берлин је пао!

Продужујем ка другим рововима. Смех и песма се још дуго чула.

Милановић Драгица
XXXII срп. бригада

За Тита

Посвећено VI војвођанској ударној бригади.

За Тита, за Тита,
За народ свој,
За правду, слободу
Дају живот свој.

За Тита, за Тита,
За бољи свет
Не жалим више
Ни млад умрет.

За Тита, за Тита,
И поред нов
Пуцам на фашисту
И ништим му ров.

За Тита, за Тита,
У одбрани свој
Ја данас бијем
Најљући бој.

За Тита, за Тита,
За све нас,
Ја данас живо
Подижем глас.

За Тита, за Тита,
За све нас,
Он нам је отац
И мајка и спас.

ДУШАН ДРЧА

Из Ауто-команде

У радионици је запослен велики број омладинаца и кад су они предложили да се Светска омладинска недеља прогласи за ударну недељу и остали радници су пристали. У току ударне недеље, и онако повећана производња, још је побољшана. Ефекат рада у целој радионици повишен је за 80%. Поједина одељења постигла су још веће успехе: аутоелектричари 150%, лимари и одељење мењача и диференцијала 100%, док су столари дали 208 прековремених часова.

За градску употребу до сада нисмо имали довољно санитетских кола. Схватајући преку потребу за њима, омладинци су радећи прековремено поправили два санитета извучена из старог гвожђа и за који дан ће их свечано предати властима. На томе послу нарочито су се истакле VII и X екипа монтажног одељења, за чијим је примером пошло цело монтажно одељење и решило да изврши поправке на трећим санитетским колима, после ударне недеље.

На стоваришту Ауто команде лежало је доскоро много старог гвожђа и метала. Да то гвожђе не би остало неискоришћено, радници ливнице у свом слободном времену очистили су стовариште и извршили класирање, тако да се данас већина делова прави од тог до сада неупотребљивог материјала, фурде.

Највећи ударнички подвиг извео је омладинац Тодор Гроздановић. — Када је у понедељак ујутру, пре почетка ударне недеље, дошао на рад видео је да се у његовом одељењу осам другова разболело. Посла је било много. Сваког часа је поједи долазио и молио да му се вулканизирају гуме. „Како су већином сви одмах одлазили на фронт, прича Гроздановић, нисам могао никоме да одбијем и тако сам остао на послу до четвртка по подне." На тај начин Гроздановић је радио 80 часова, одмарајући се једино по сат-два у радионици. За то време припремио је и обрадио 65 спољних гума за вулканизацију. Са њиме, у току првих 36 часова, радио је и Бран. Станојевић. У току ударне недеље Гроздановић се такође одлично показао свршавајући два пута више посла него дотле.

Са фронта свакодневно стиже доста ратног плена за Ауто команду. За време ударне недеље један шлеп натоварен деловима и аутомобилима стигао је у Београд. Да посао у радионици не би застајао због спорог истовара 19 омладинаца примили су се да га изврше. За осам часова њима је пошло за руком да изврше истовар шлепа, за чији је утовар било потребно пет дана. На том послу нарочито су се истакли Бранко Поповић и Мирко Антић.

Крагујевачка радна чета

Нишка омладина

У току Светске омладинске недеље сви радници текстилне фабрике у Нишу, решили су се да раде прековремено по два сата. У ткачници су другови повећали продукцију за 20—40%. Радници — омладинци спровели су ударничко такмичење у свим врстама рада. Једна омладинска радна јединица радила је на уређивању фабричког спортског игралишта и сађењу баште. Друг Михајло Савић изместрио је за један дан 13.000 метара платна. У свим радионицама јавили су се нови ударници: Јелена Брајковић повећала је израду ткања за 2 кгр. изнад просечне производње. Друг Константин Јерковић израдио је 815 метара платна више, а другарица Добрила Митковић исплела је на машини 25 кгр. памука, од које количине може да се направи 40 пари кошуља.

И омладинци фабрике Пејић повисили су радно време. Од свих одељења најактивнија је ливница. Друг Петровић Спаса направио је два корита за рудник Трепчу у тежини од 500 кгр. гуса, за 9 сати рада; раније му је за тај исти посао било потребно 12 сати. Још једно корито у тежини од 800 кгр. гуса обрађено за 40 сати уместо за 128 сати као до сада. На раду су се истакли другови: Првослав Рајић, Момчило Здравковић, Србољуб Митровић, Мехмед Јашаревић, који је направио кућишта за пумпе за 4 сата рада, док му је раније за израду једног кућишта било потребно исто време. Друг Аца Петровић, фарбар обојио је сам за један радни дан 115 делова за Трепчу и тиме тукао норму од 30 комада за дан.

Повећање производње у Борском руднику

Светска омладинска недеља прослављена је у главној радионици Борског рудника у знаку свеопштег такмичења за превазилажење досадашњих норми рада. У локомотивском одељењу 4 друга радила су 26 марта 20 добровољних прековремених сати. 18 другова из електричне радионице радило је на електричној вучи, руднику и трансформаторима 113 добровољних прековремених сати. 2 другарице из канцеларије главне радионице 2 сата су добровољно сејале песак. 18 другова из ливнице добровољно су утоварили 30 тона ђубрета, шљаке за 18 сати.

Што се тиче радова за време самог радног времена, напорним радом је успело да се увелико надмаше досадашње норме рада. Одељење столарнице повећало је капацитет у току ударне недеље за 25%. Стари мајстор Жика Петровић урадио је 12 понкова за 120 сати иако се исти посао до сада обављао за 340 сати.

Ливница је повећала производњу за 20%. У току недеље омладинац Ђорђе Малтес исформовао је 52 папуче за локомотиве у истом времену за које мајстор ради 40 комада. Омладинац Бошко Илић у току једног дана повећао је производњу за 100%. Једног дана исформовао је 3 а другог 6 шасија.

У локомотивском одељењу постигнуто је повећање производње за 100%. 2 старија радника и овде су се истакла у ударничком такмичењу. Нашме Влада Кирулесковић и Бора Марковић истуширали су два лагера за локомотиве за 30 минута иако тај рад обично траје 8 часова. Омладинац Бранко Марковић истакао се у раду на поправљању локомотива и достигао старе мајсторе.

Ковачница је у току Светске омладинске недеље повећала производњу за 35%. Омладинац Предраг Милојевић радио је за време доручка и за 10 мин. колико је одређено за доручак, раскопао 2 тоне ћумура за ковачницу.

И у електричној централи у Бору радници се залажу да постигну што боље резултате у раду. Котлови, који нису чишћени још од 1941 године, очишћени су сада и избачено је око 2 вагона гарежи и ђубрета.

Омладина ваљевског округа

Од 26 марта почела је омладина из ваљевског, колубарског и тамнавског среза да ради на уређењу једног аеродрома. Тога дана радило је укупно 700 омладинаца и омладинки, а само из Ваљева било их је на раду 377. Требало је оспособити аеродром за што краће време и омладина је ударнички прегла на посао.

31 требало је да буду радови завршени. Тога дана изашла је на рад и читава школска омладина из Ваљева, а заједно са њима и АФЖ и ЈНОФ, тако да је укупно са омладином било око 1500. Из Ваљева и ваљевског среза је било само омладине 870, из колубарског среза 110 и из тамнавског 80. Омладина се разгркала по целом аеродрому по групама, радећи разноврсне послове; једни су поравњавали терен, други насипали рупе каменом, трећи истоваривали камен из вагона, четврти товарили песак у кола и довозили итд. Та дотле скоро мртва пољана сада је кипела од живота, рада и песме. Омладина не осећа умор, не обраћа пажњу на жуљеве.

Прилазимо једној групи и она нам радосно прича шта је урадила. Омладина Лајковца има највише воље за рад. Њихова се група одмах помера на други терен чим један посао заврши и код њих се стално чује песма. Петничка општина такође вредно ради и њихова група од 110 омладинаца и омладинки ради равномерно и са вољом, а Колубарци су 30 марта дали 445 радних дана.

— У среду нас је било 284 омладинца и омладинке из нашег среза, — каже 15-годишњи Тихомир Маринковић измахујући мотиком.

И остали се упуштају у разговор и сви они истичу омладину села Санковића и Г. Врачевића.

— Они су само мало бољи од нас, — каже једна омладинка из Клашнића и смеје се стидљиво. — Али ми ћемо их стићи, — уверено каже она и поново наставља посао.

Мало даље једна група средњошколаца набија камен и међу њима влада веселост. Ово њима не личи на рад већ на неки пријатан излет. Рад им није тежак, они га не осећају. „Јутрос су нас сликали" — каже пионирка Вера Ферлуга, иначе врло вредна и увек весела.

Одмах поред њих видимо старог попа Бирчанина из Ваљева. И он са мотиком у руци копа и равна земљу, не смета му ни мало што су му брада и коса сасвим беле. Прилазимо му и он нам објашњава како то да је и он дошао на рад.

— Морамо данас сви да радимо, јер само заједничким радом можемо да обновимо оно што су Немци порушили, — каже нам он и затим прича како је за једну ноћ потпуно осеђео. 17 августа 1941 године Немци су из воза у коме се и он налазио многе одвојили за стрељање и он се налазио међу њима. Успео је некако да се извуче, целе ноћи су га вукли са собом и ујутру му је коса била сасвим бела. Сада има 51 годину, а мотика му није тешка.

Поред њега раде и пионири и старије жене и људи и сви су они раздрагани и весели, иако их цео дан шиба ветар и мишићи их боле од напрезања. Сви су они свесни да тај њихов рад нити је био присилан, нити је он некоме служио да би се само он користио. Знају они да је то дужност свих нас да сами себе помогнемо.

Увече је рад био завршен. Специјалним возом кренули су сви у Ваљево и манифестујући кроз град позвали су и све остале да се укључе у њихове редове и осудили посматраче који само знају да критикују, а ничим неће да помогну да се тешкоће уклоне. Дошавши у средину града омладина је почела да игра „Козарачко коло", и оно се дуго вијугало, исказујући задовољство после успешно завршеног посла.

Драгутин Ђосић

У Чачку неће остати ни једне рушевине

Рад омладине у Крушевцу

У погледу рада фабричка омладина у Крушевцу не жели да заостане иза својих другова. Једна мала група од пет радника оспособила је за један дан две локомотиве иако је за тај посао било предвиђено шест радних дана. Једна радница је сама офарбала један вагон. Многе групе радиле су по шест часова више за фронт, а једна 30 часова. У ложионици су радници оправили већи број дизалица и локомотива за невероватно кратко време. Поред таквог рада, радници свих фабрика и предузећа обрадили су заједнички фабричке баште и земљишта.

Фабрика вагона у Краљеву

После осмочасовног рада у фабрици вагона у Краљеву 200 омладинаца решили су се да остану још 1 и по сат како би подизали конструкције за нова одељења у фабрици. После тога остало је 60 омладинаца да ради целу ноћ и сутра цео дан у шваџерском, лимарском одељењу и одељењу монтаже. За то време 19 омладинаца и омладинки радило је четири часа прековремено на оспособљавању једне окретнице за локомотиве. Ова окретница је дуга у пречнику 30 метара, а дубока 1,5 метар. За време бомбардовања окретница је била потпуно затрпана; да би се оспособила било је потребно избацити земљу. Омладинци су рукама гурали вагоне пуне земље. На овом раду нарочито се истакао друг Миша Кандић, који је иницијатор и организатор овог рада.

Ударници Вистада

У ваљевској фабрици „Вистад" омладина је током целе Светске омладинске недеље радила под паролом: „Све за фронт — све за победу!" У том циљу организоване су ударничке групе које су у читавој недељи радиле повећаним капацитетом и које нису гледале на радно време. Већ првих дана повећана је производња предузећа за 65%. У машинској радионици повећан је рад за 20%, у пресерају за 40%, у столарској радионици за 20%, у варионици за 100%, у ковачници за 100%, а и у свим осталим радионицама пребачена је одређена норма. Ударници алатнице М. Томић, В. Биберчић и Т. Томашевић остали су на раду целе једне ноћи и урадили 15 ручних чекића. У машинској радионици II ударничка група под вођством Љ. Ивановића, дошла је на рад један и по сат раније, како би завршила израду преостале количине шрафова за мост. У пиротехници израђивано је 2.150—2.700 ком. делова, више него обично, а група Ане Качиновски тукла је норму са 3.600 комада. У електричарској радионици навиклован је један мотор за 6 часова, а на ком послу раније је губљено 20—22 часа. Ударник те групе је Д. Богдановић. У раду се истичу и ученици као М. Петровић, који је организовао са осталим ученицима чишћење свих машина у машинској радионици. Поред радника и чиновничко особље учествује у раду: Деса Милојевић је по свршеном послу у канцеларији отишла да риља башту а такође је орибала своју канцеларију.

Народни универзитет

У оквиру предавања о народно-ослободилачкој борби наших народа, одржао је пре извесног времена новинар Маријан Стилиновић на Коларчевом универзитету, предавање о народно-ослободилачкој борби у Хрватској.

*

Најцрњи дан у политичкој и војној историји хрватског народа био је десети април 1941. Тог дана је у пратњи Немаца и усташа ушао у Загреб највећи непријатељ хрватског народа Анте Павелић. Ускоро после тога дошло је до прогласа Независне Државе Хрватске. Павелићева Н.Д.Х. никада није била стварна држава а још мање народна. Први дани те „државе" били су обележени масовним клањем и прогањањем Срба. Невиђени терор окупатора и усташа изазвао је устанак Срба и свих поштених Хрвата. Тих дана и КПЈ издаје проглас којим позива Србе и Хрвате да заједничком акцијом и борбом против окупатора и домаћих издајника на делу докажу своје братство и јединство. Устанак се шири по Кордуну, Банији, Лици и Славонији. Већ у јуну месецу омладинци по свим градовима Хрватске врше акте саботаже. Радничка и средњошколска омладина изазива пожар у Максимиру. Непосредно после напада фашиста на Совјетски Савез стварају се први партизански одреди. Средином августа, у шуми Брезовици, 30 радника из Сиска оснива први и најстарији партизански одред у Хрватској. 16 септембра радници из Загреба уништавају аутоматску телефонску централу. А у почетку 1942 године, марта месеца, оснива се први загребачки партизански одред.

Народно-ослободилачка борба окупила је све Србе и Хрвате; кроз њу се јачало јединство наших народа, које није могао да разори ни окупатор, а ни домаћи издајници. У данима очајних и неравних борби 1941 и 1942 године, пред навалом надмоћнијег непријатеља, партизански одреди су, не једном, на делу показали јачину братства и јединства наших народа. Поред првих војничких успеха то је био највећи успех народно-ослободилачке борбе. Народно-ослободилачка борба у Хрватској развијала се у тесној вези са борбом осталих наших народа. Велики утицај на ширину и даљи развој народно-ослободилачке борбе у Хрватској имао је долазак партизанских јединица током 1942 и 1943 године. Почетком 1944 године народно-ослободилачки покрет у Хрватској узео је таквог замаха да су партизанске јединице прерасле у праву народно-ослободилачку војску, која је бројала пет корпуса. Током тешких трогодишњих борби јединице НОВ-а у Хрватској побиле су 15.000, а ранile или заробиле више од 140.000 фашистичких и усташких војника и официра. У исто време заплењено је преко 200 топова, 80.000 граната, 8.000 минобацача, 100.000 пушака и велика количина осталог ратног материјала.

Почевши од сеоских одбора па до ЗАВНОХ-а народна власт се стварала на демократским основама и изграђена је у непоштедној борби против фашизма.

Велики значај по развој народно-ослободилачког покрета у Хрватској имало је III заседања ЗАВНОХ-а, одржано у времену од 8—9 маја 1944. На заседању су заједно са Хрватима учествовали и Срби. Први пут су Срби и Хрвати решавали заједно све проблеме који су се пред њих постављали. Одлукама III заседања ЗАВНОХ-а загарантована је Србима пуна слобода и истакнуто је јединство српског и хрватског народа.

У време III заседања ЗАВНОХ-а по целој Хрватској су постојали народно-ослободилачки одбори. И на ослобођеној и на неослобођеној територији народна власт је помагала свим снагама народно-ослободилачку борбу. Три области, петнаест окружних и 150 среских одбора активно су организовали народно-ослободилачку борбу широм целе Хрватске. Упркос свих нада немачких и усташких снага народно-ослободилачки покрет је јачао и сваким даном узимао све веће размере.

И у Хрватској се нашао известан број људи који су под паролом: још није време! омстали брзо ширење народно-ослободилачког покрета. На челу те групе налази се издајник хрватског народа Влатко Мачек. Почевши од потписивања тројног пакта па преко капитулације и позива после 6-ог априла, до преговора са немачким командантима о стварању владе под заштитом Немаца, Влатко Мачек је врло јасно открио своје издајство и реакционарство. И док су се сви поштени чланови Х.С.С. налазили од првих дана у народно-ослободилачком покрету, дотле је Влатко Мачек објавио 1944 год. летак у коме говори како се Х.С.С. разликује од усташа али је у начелу за Н.Д.Х. Влатко Мачек зато позива хрватски народ да са пушком у руци брани границе Н.Д.Х. У ту сврху упућен је апел хрватском народу да ступа у редове домобрана. Проглас упућен од Влатка Мачека долази у време када народно-ослободилачки покрет у Хрватској узима највеће размере и он претставља срамну издају тековина народно-ослободилачке борбе и рушење јединства наших народа. Позивати народ да ступа у редове домобрана и да тиме појачава снагу немачке војске претставља издају оних начела за која се данас боре С.А.Д., Совјетски Савез и Велика Британија.

Спорти

СПОРТ НА РУДНИКУ

У петак, 23 марта, одиграла је фудбалска утакмица између V крушевачко-пиротске и VI чачанске бригаде. После врло лепе и фер игре, победио је тим VI чачанске бригаде са резултатом 4:2 (3:1). За VI бригаду голове су дали Д. Јовановић, М. Кабаница, М. Словић и М. Јефтић.

На реванш утакмици која је одиграна 25 марта и на којој је било преко 1000 гледалаца, VI чачанска је поразила V крушевачку бригаду са 5:1 (3:1). Најбољи на терену је био Р. Савић, центар-халф VI бригаде. За VI бригаду голове су дали: Кабаница 2, Словић, С. Матовић и М. Матовић по један. За V бригаду десно крило.

УСАОС (ЧАЧАК)—РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА ВАЉЕВСКОГ ОКРУГА 3:1

У Чачку је одиграна, у оквиру Светске омладинске недеље, фудбалска утакмица између месног УСАОС-а и ваљевског округа, која се завршила резултатом 3:1 за УСАОС. Ово је друга утакмица у ослобођеном Чачку. Сама игра је била врло жива.

УСАОС НИШ—УСАОС КРАГУЈЕВАЦ 5:0

У недељу, 25 марта, одржана је утакмица репрезентације УСАОС-а Ниша и УСАОС-а Крагујевца. Игра је била жива и обиловала је узбудљивим моментима. Утакмица се завршила са резултатом 5:0 за домаће.

ЈЕДИНСТВО—САРТИД 4:1

У недељу је омладинско-фронтовски клуб „Јединство" одиграо своју прву фудбалску утакмицу против С. К. „Сартида" из Смедерева. У пријатељској и фер игри победило је С. К. „Јединство" са резултатом 4:1.

УСАОС (ВЛАСОТИНЦИ)—XIII СРПСКА БРИГАДА

У Власотинцима је одиграна фудбалска утакмица између тима УСАОС-а из Власотинаца и тима XIII српске бригаде.

Утакмица се завршила победом тима УСАОС-а са резултатом 5:1, што доказује да је тим власотиначког УСАОС-а био надмоћнији и да се може развити у добар тим. За ову утакмицу је владало живо интересовање, како код омладине, тако и код целог становништва.

ПОРАЗ И ПОБЕДА РЕПРЕЗЕНТАЦИЈЕ СКОПЉА У ВОЈВОДИНИ

После гостовања у Београду, где је одиграла једну утакмицу са „Црвеном звездом", омладинска репрезентација Скопља гостовала је у Суботици и Новом Саду.

У недељу 25 марта, у Суботици је пред 4.000 гледалаца, репрезентативни тим УСАОС-а, успео да победи своје госте из Скопља са 3:1 (0:1).

У првом полувремену Скопљанци су били надмоћни. Гол домаћих био је у сталној опасности. Одлична одбрана домаћег голмана и бекова спасла је свој тим од већег пораза у првом делу.

Исто као и у Београду, Скопљанци у другом делу игре губе полетност и навалну снагу. Они играју добро, но њихов противник сад може да се развије и среди. То и доноси пораз од 1:3 уморном тиму Скопљанаца.

Два дана касније, у Новом Саду, Македонци су победили репрезентацију УСАОС-а Новог Сада са 2:1 (2:1).

Овога пута гости су били у сталној надмоћности. Игра је била жива, а побеђени тим дао је снажан отпор. Гледалаца је било око 4.000.

XII РЕЈОН ПОБЕДИО ЈЕ НА ФУДБАЛСКОМ МЕЂУРЕЈОНСКОМ ТАКМИЧЕЊУ

У среду, 28 марта, одиграна је финална утакмица омладинског фудбалског првенства, између XII и IV рејона. После обострано лепе и живе игре победио је тим XII рејона са резултатом 2:1 (0:0). Нови београдски прваци у фудбалу, радници Индустрије мотора у Раковици, потпуно су заслужили ову победу. Голове су дали: Панић и Шобот за XII, а Поповић за IV рејон. Игра коју је пружио победнички тим била је на висини, нарочито у другом полувремену. IV рејон дао је снажан отпор и подлегао је часно, не покушавајући ни једнога тренутка да грубом игром, или неспортским понашањем спречи пораз.

„ЦРВЕНА ЗВЕЗДА"—АЛБАНИЈА 11:2 (5:2)

„Црвена звезда" однела је још једну високу победу. У среду 28 марта, састала се са репрезентацијом Албаније и после надмоћне игре савладала је са резултатом 11:2.

ТРИ УТАКМИЦЕ С. К. „ЉУБИША"

С. К. Љубиш и тим Среске културне групе, одиграли су у Љубишу две утакмице. У првој је С. К. Љубиш победио противника са 14:7, а у другој, сутра дан, изгубио са 4:7.

С. К. Љубиш гостовао је затим, у Гостињу, где је победио месни тим са 3:0. Побеђени тим играо је технички боље.

ЛАКОАТЛЕТСКА ТАКМИЧЕЊА У ШАБАЧКОМ ОКРУГУ

У оквиру прославе Светске омладинске недеље, у Шапцу су одржана омладинска лакоатлетска такмичења.

Трчање на 100, на 400, на 1.000 метара, затим штафетно трчање 4 пута 100, скок у даљ и у вис, троскок, бацање кугле и диска. У свим дисциплинама постигнути су одлични резултати.

У фудбалском сусрету УСАОС-а Шабац и тима приштабских јединица II пролетерске дивизије победио је УСАОС са резултатом 6:1.

У самом почетку утакмица је била жива ,али се одмах осетила надмоћ омладинаца. Брзе комбинације, добра техника, стална повезаност одбране са навалом, доказују да овај тим има све услове да постане опасан противник свим клубовима у Србији.

ПИНГ-ПОНГ ТАКМИЧЕЊА У БЕОГРАДУ

У петак, 30 марта, уместо утакмице са албанском репрезентацијом, пинг-понг екипа „Црвене звезде" играла је против репрезентације Београда. Резултат је 5:4 за „Црвену звезду".

*

У Лесковцу је на дан 26 марта 1945 године, пре подне, одржан велики омладински слет. Истога дана после подне одиграна је фудбалска утакмица између „Б" тима и слабијег тима Лесковца. Слабији тим победио је са 3:2.

Сусрет између Лесковца и Власотинаца завршио се победом Лесковца са 4:1.

ПОБЕДА ПИРОТСКЕ „ЦРВЕНЕ ЗВЕЗДЕ"

22 марта у Пироту је, после надмоћније игре пиротска С. К. „Црвена звезда" победила С. К. „Топличанин" са 4:1. Три дана касније, 25 марта, репрезентативни тим УСАОС-а Пирота одиграо је у Белој Паланки са репрезентативним тимом УСАОС-а Беле Паланке, утакмицу, која се завршила нерешено.

БЕОГРАД—ОБРЕНОВАЦ 7:4 (2:3)

1-ог априла одржана је на игралишту Југославије утакмица између коњичких дивизиона II београдске дивизије и репрезентације Обреновца. Утакмица је завршена са резултатом 7:4 (2:3) за II београдску дивизију. Игра је била оштра и ни једнога тренутка, све до пред крај, није се могао са сигурношћу знати победник. Голове су дали за Београд Кљајић (3), Тодоровић (2), и Цветковић (2), а за Обреновац А. Христић (2) и Јеленић (2).

У првом полувремену Обреновчани су били надмоћни. Играли су повезано и лепо, и то им доноси вођство. Они и друго полувреме започињу истим еланом и већ у првом минуту повишују резултат на 4:2. Међутим, средином полувремену Београђани се сређују и снажно навађују. Цео тим је препорођен. Навале се нижу једна за другом, и до краја игре они су надмоћни. То и доноси пет голова за двадесет минута.

Са омладинског такмичења на Црном Врху

Моји универзитети

Филм „Моји универзитети" претставља последњи део филмске трилогије, посвећене животу Максима Горког. Филм захвата најважније раздобље живота Алексеја Максимовића Пјешкова — Горког — његово младићско доба, доба његовог духовног развоја и формирања карактера.

Гоњен неутољивом жеђу за знањем, млади Алексеј Пјешков долази у универзитетски град Казан с намером да студира. Он живи у старом студентском кварту заједно са својим другом, сиромашним студентом. Његови дани пролазе у упорном припремању за ступање на универзитет. Учење му тешко пада. Његов слободни дух дави и притиска формална страна науке. „Угњетава ме та граматика. Не знам како да напишем лепе руске речи" — каже он. Он упада у вртлог студентског живота онога времена у коме се смењују глад, борба за опстанак и илегални рад. Његовог друга студента — револуционара хапси полиција. Алексеј остаје сам, без пријатеља у непознатој вароши. Студије претстављају неостварљиву мисао. Настаје тмурна, кишовита јесен са којом долазе патње и глад. Тако почиње животни универзитет великог писца.

Млади бескућник се потуца по обали Волге и упознаје се са обалским радницима, који га пријатељски примају у своју средину. Ти прости и сурови људи су му у почетку туђи. Њега не напушта жеља за учењем. Он се налази у тешком психолошком стању. Међутим, ускоро настаје преокрет. Пред гледаоцима је призор брода који тоне. Завијање бродских сирена пара ваздух. Обалски радници журно истоварују брод, који ће за који час потонути. Међу њима је и млади Алексеј. Он је препоручен. Лако и весело износи он тешке џакове Он осећа ону пријатељску жеђ људи за радом и предаје јој се сав. Мајсторска режија постиже чудо динамике. Темпо рада се убрзава, постаје буран. У њега се уплићу моћни акорди песме „Ој ухњем", песме лађара са Волге, стварајући моћну симфонију рада, симфонију животне радости. Алексеј је нашао себе.

Пошто је поново остао без посла, Алексеј се запосли код сопственика радионице теста Сеимонова. Радња нас преноси у мрачан, влажан подрум. Пред нашим очима промиче галерија ванредно рељефно датих ликова измучених и напаћених људи, робова свога господара. Они су свесни тежине свога положаја и неправде која им се чини, али њихов револт не долази до изражаја. Несложни и разједињени, утонули у дубоку резигнацију, уверени да их нико не може разумети, проводе они своје дане у тешком раду. Алексеј покушава да оживи устајалу атмосферу радионице и да улије својим сапатницима вољу за активну борбу. За време рада он чита радницима књиге које је добијао од својих познаника — револуционара. У напаћеним, отупелим људима буди се револт и осећање човечанског достојанства. Револт достиже кулминацију када обесни газда прељршује меру, злостављајући болесног радника и уобличава се у бујицу беса и огорчења, која брише све укорењене предрасуде. Успешним решењем проблема које му је постављала ова сцена, режисер Н. Донској је доказао да је велики познавалац колективне психологије и мајстор технике масовних сцена. Под његовим руководством драмски заплет се развија спонтано и неусиљено и налази своје природно решење.

С. Кајуков дао је у добро простудираној улози Семјонова жив и рељефан тип газде — експлоататора, који се игром случаја и уз помоћ мрачних махинација издиже из редова лумпенпролетаријата. Он је у основи глуп човек, али није лишен извесног лукавства и чак располаже неком врстом примитивне животне филозофије, кроз чију призму посматра друштвене односе.

Разочаран поступком својих другова, које је газда успео да приволи да се врате на посао, Алексеј напушта рад у пекари. Поново остаје сам. „У души му је као у хладној дубокој јами". Оштра психолошка криза коју он преживљује у тим данима гони га на самоубиство. Радња филма нас преноси у болницу. Пред нашим очима се одиграва призор пун дубоке осећајности, без сумње један од драмски најјачих у филму. Тешко рањеног Пјешкова посећују другови из пекаре. Њихова груба нежност и очинско старање дубоко дирају младог Алексеја. Он види да није сам и у њему се поново јавља воља за животом и борбом. Алексеј одлучује да настави учење, али не на универзитету, чија су врата за њега остала за увек затворена, него у животу. Он полази на дуги пут с намером да посматра и проучава живот који га окружује. Он иде да „изгори што светлијим пламеном, како би што јаче осветлио таму живота".

Врло импресивно делује једна од последњих сцена у филму — порађање непознате жене на обали мора. Детињи плач помешан са риком морских таласа звучи у ушима Алексеја, коначно ослобођеног од свих стега, као химна слободе. То дете претставља за њега симбол новог, слободног руског човека. У овој сцени режисер је морао да савлада тежак задатак

— да створи импресиван симболичан призор, а да при томе избегне јевтину патетику. У томе је потпуно успео.

Лик младог Алексеја је стално у центру радње. Његова психолошка преживљавања и његови поступци логично и природно везују поједине епизоде, тако да цео филм даје утисак целине.

Глумац Н. Валберт је у савесно простудираној и психолошки продубљеној улози Алексеја Пјешкова успео да да веран лик великог писца из дана његове младости.

Витомир Недић

ОМЛАДИНСКА ИЗЛОЖБА

Завршетак Светске омладинске недеље обележен је отварањем омладинске изложбе, прве изложбе ове врсте у Београду.

Изложба је мала и скромна. Онако како је постављена имала је за циљ да пружи јасан и исцрпан преглед рада и борбе наше омладине на готово свим већим пољима њене активности. Али, иако се овога пута пружила прилика да се све обухвати, да се поређењем и истицањем, графиконима, фотографијама, штампом итд. дође до једног опсежног приказа делатности и борбе наше омладине,она није искоришћена. Изложба је, материјалом који је обухватила, свела себе на знатно ужи обим.

У свечаној сали која је са доста укуса намештена, поред портрета маршала Тита калазе се, националним заставама уоквирене, фотографије савезничких државника. Са пуно смисла су постављене порука маршалова омладини на Другом конгресу и заклетва омладинаца маршалу Титу. Десно, графикони са резултатима великих омладинских акција на Црном Врху, Руднику и у Срему и неколико примерака успелих зидних новина, од којих оне из другог рејона заслужују специјалну пажњу. Јасно је да је велики труд уложен да се оне остваре; само нагорела хартија, лоша имитација пергамента и Мирослављева слова одударају од духа којим треба да буду прожете и омладинска изложба и омладинске зидне новине. Због тога оне имају нечег старачког у себи.

Друга и трећа просторија посвећене су омладинској штампи и фото-снимцима који илуструју омладинску делатност у позадини, на фронту рада. На дугим столовима изложени су примерци омладинске штампе свих федералних јединица, почевши још од првих илегалних издања, од четних и батаљонских листова, па све до данашње централне омладинске штампе. Ту су странице писане у време најтежих офанзива на којима сваки ред говори о младости, о борби против непријатеља, за истину и праву културу. Ту су велике победе младих, велики кораци на путу њиховог развијања. Треба добро разгледати оне избледеле странице, шапилографисане летке, пожуте новине, прве бројеве „Младог борца", словенске „Младине", „Младог антифашисте", „Омладинског борца" итд. Кроз њих се не види само развој наше омладинске штампе, њен значај који је имала за омладину свих наших народа, не само борбени идеали за које смо се борили, већ и она снага која је нашу омладину носила кроз све те борбе, она велика тековина — братство и јединство наше омладине.

Фотографија има релативно мало с обзиром на то да оне треба да носе изложбу. Омладинска делатност у позадини, на фронту рада приказана је само једним делом, ма да ту има неколико заиста изванредно успелих снимака, нарочито оних са Црног Врха и из Срема. Свежа и насмејана лица ударника, слике пуне сунца и младости, пуне замаха и масовног рада показују јасно да се са таквом омладином могу, са пуно поверења, подузети и најтежи задаци. Исто тако има и неколико веома успелих снимака са спортских такмичења, слетова, утакмица итд. Остатак који треба да пружи активност широм земље: прославе, митинзи, конгреси, омладине, манифестације и друго претстављају мањи део. Импресивни и снажни снимци зверстава окупатора и њихових слугу деловали би много убедљивије и много непосредније да нису забачени и готово повезани са спортом и прославама.

Четврта просторија претставља собу хероја.

Пети део, посвећен војсци и фронту претставља кроз приличан број снимака развој наше војске, морнарице и ваздухопловства. Снимци дугих маршева, тешких прелаза река, прве помоћи рањеним као и изложени примерци батаљонских и четних новина евоцирају успомене на тешке али велике и славне борбе.

Прва омладинска изложба претставља једну значајну манифестацију на пољу културно-просветне делатности омладине. Свакако да ће се стечена искуства убудуће искоришћавати и допринети бољем постављању и решавању проблема које намеће једна изложба, што уосталом и јесте пут за културно-просветно изграђивање.

Драган Стоиљковић

ИВАН НИКУЛИН — РУСКИ МОРНАР

Москва, 25 марта

Прво приказивање совјетског колорисаног филма „Иван Никулин — руски морнар" одржано је јуче у комитету за кинематографске послове при Совнаркому СССР. Метода која је примењена у овоме филму омогућиће да се постигну све природне боје у свим нијансама на филмском платну. Целокупна опрема и материјал потребни за снимање овог филма потичу из Совјетског Савеза. Носилац Стаљинове награде, Игор Савченко био је запослен на продукцији овог филма. Сценарио је узет из дела Соловјева о херојским подвизима једне групе морнара, која се, на повратку у своју јединицу из болнице, сукобила с немачким освајачима. „Иван Никулин — руски морнар" приказиваће се у Совјетском Савезу у најскорије време.

(ТАСС).

Нова пролеће

У ово пролеће улазим са жудњом сејача
да моји стихови заору најдубљу бразду
— да запевају о борцу, о земљи, о запаљеном граду
и новом дому на крчевини драча.

И сада видим поља сочних жита
како у јесени родној плодоносно руде
и вредне копаче и вредне косаче
који су после пушке узели у руке оруђе.

И видим како се из земље, ко млеко из мајке, излива
храна за њене синове борце;
и како се место громора топова
берачка песма слива.

Поздрављам првену звезду над градом, што сипа светло
— она је звезда нашег бунта, немира;
јер та је звезда данас звезда борбе
а сутра — звезда мира.

СРБИН СТОЈКОВИЋ

Поводом оснивања Културног удружења омладине Београда

Од ослобођења Београда, наглим полетом на свим културно-просветним пољима рада, показује београдска омладина своју жељу и стремљења за правилан културни развој. Како у народно-ослободилачкој борби, када под најтежим условима није заборављала на свој културни развој и када је ширила културу и под најтежим условима, тако и сада у ери обнове и изградње новога, она жели да свој културни рад правилно усмери.

Овакав културни рад и услови, које је омладина стекла својом борбом и напорима, дали би много веће резултате када би се основало једно културно удружење београдске омладине. Оно би својим радом окупљало око себе широке масе радничке, средњошколске и студентске омладине. Београдска омладина би имала тако прилику да се бави оним гранама културне делатности, које је највише занимају. То би се постигло стварањем уметничких и научних секција, итд. Кроз предавања по разним темама, омладина би добијала одговоре на питања, која је занимају, дискусијом би рашчлањавала и пречишћавала нејасне појмове, учила стране језике и добијала правилан поглед на догађаје и збивања у свету. На тај начин, развијањем правилног схватања уметности, омладина би се подизала у свом културном стремљењу. Масовни рецитативни хорови или певачки хор, велики број учесника на дебатним и књижевним часовима значили би оштар прекид, који се врши у Београду, са културом оних, који су уметност схватили кроз позоришне ложе, премијере и уметничке атракције.

Ових дана сазваће се оснивачка скупштина, која ће израдити план о оснивању и задацима удружења.

Трчање у џаковима

У Шапцу су пионири за време Светске омладинске недеље одржали утакмицу у трчању у џаковима на 50 метара. Пре почетка утакмице сваки пионир увукао је у један џак, везао га око себе и тако опремљен очекивао је полазак. Утакмица је била врло жива, јер у џаковима нису могли да направе ни један корак, већ су само скакутали. Ко је хтео да пожури како би раније стигао од својих другова, заплитао се и падао уз смех гледалаца. На циљ је први стигао Никола Јањић за 4 минута. Друго и треће место заузели су Љиљана Танасић за 4,8 мин. и Живорад Марковић за 5,4 мин.

Пожртвованост руских пионирки

Два најмлађа добитника ордена „За одбрану Севастопоља" јесу две једанаестогодишње девојчице, Љуба и Ала Тијапкин. Њихови родитељи, један на фронту а други у фабрици боре се против непријатеља. Многи војници и морнари, који су бранили Севастопоље, познају ове две девојчице, које су им толико несебично помагале за време тешких дана. У доба одбране Севастопоља девојчице су имале свега по девет година. Када су се Немци приближили њиховом граду, решиле су да помогну браниоцима и почеле су међу становништвом да прикупљају прилоге за болнице. Оне су често читале рањеницима књиге и часописе.

Једном им је један рањени морнар предложио да прикупљају боце, објаснивши им да се боце могу пунити запаљивом течношћу и тада се бацају на непријатељске тенкове. За недељу дана оне су прикупиле пун камион боца, које су биле од велике користи браниоцима Севастопоља. Неколико дана после окупације Севастопоља девојчице су виделе како нацисти воде рањене совјетске морнаре у затвор. Међу њима био

је и онај морнар, који им је предложио да сакупљају боце. На њему се видело да је сасвим изгладнео. Два сата доцније Ала и Љуба су се појавиле у близини затвора, чекале су док је немачка стража нестала иза угла па су дедале морнару намирнице кроз решетке од затвора. Како кису имале сретстава да купе храну за заробљенике ишле су од куће до куће и прикупљале новац од становника града. Све до ослобођења Севастопоља мале Рускиње помагале су заробљеницима.

Два борца

Обојица смо прваци,
следим ти јуначки бат:
Титов партизан си ти,
учење моје — рат.

Народни језик ти и ја
учимо у устанку:
ти бијеш Немце титовски,
ја освајам читанку.

Из рачуна за Видовдан
не чека двојка прња,
јер ја рачунам сваки дан,
ти бројиш своја зрна.

И док пред картом у школи
учим села и горе,
наше бригаде — с њима ти
туда се сада боре.

А и ја оче, као ти,
за дисциплину знам:
за сина зато не брини,
неће те бити срам.

По Маршаку
МИРА АЛЕЧКОВИЋ

Мали ударник

Док хитре руке словослагача лагнутих над регалима, при ниско спуштеним сијалицама, брзо пуне врстаче и слажу слог за слогом, у другом делу штампарије уз нечујни шапат ударне чете, чекајући да се Билтен сложи, преломи и убаци у машину за штампање, уређују слова у сандуцима.

Ноћ одмиче. Пионир Миодраг Јеленковић из Зајечара, наслоњен на сто, разлаже гармонд квадрате. Дошао је и он да помогне. Већ се прилично разуме у посао. На раду је увек један од најмарљивијих. Он је ударник своје чете. Био је и данас на послу, а сво дошао је и ноћас да ради.

— Када ћеш на спавање, већ је поноћ? — питају га другови.

— Посао још није завршен. Одговара он чудећи се што га шаљу на спавање.

— Сутра ће се спавати — примећује неко од другова.

— Сутра? Немам времена. Радна чета и сутра ради. Нећемо ваљда да преспавамо омладинску недељу — настави Миша убедљивим гласом, настављајући рад, који је због разговора прекинуо.

★

ФУТБАЛСКЕ УТАКМИЦЕ

Пионири села Ђурђевца и Рграје у прокупачком округу имали су о Пионирском дану једну занимљиву футбалску утакмицу. У игри победили су пионири Ђурђевца са 3:2.

Прокупачки пионири имали су истога дана утакмицу са својим друговима из Куршумлије и у надмоћнијој игри победили их са 4:1.

Пионири онемогућили претставу фашистичких омладинаца

Омладинска организација фашиста, „балила", приредила је на Ријеци претставу у позоришту „Фениче". Храбри ријечки пионири заузели су места на галерији. Кад је претстава почела пионири су почели да звижде и да пљачкама бацају камење на позорницу. Настала је узбуна и претстава је морала бити прекинута. Талијански и немачки фашисти, разбеснели акцијом пионира, дошли су на галерију и ухапсили их. На испад фашиста пионири су одговорили поклицима нашој Југословенској армији.

ПРИРЕДБА У КНЕЖЕВЦУ

Пионири Књажевца дали су ових дана једну врло успелу приредбу. Програм је био састављен од деветнаест тачака, међу којима су се нарочито истицале музичке тачке и „Казачок", који су играле Зора Јевтић и Лела Цветић.

РАЗГОВОР С БЕРЛИНОМ

Реч је о једном телефонском разговору, који је пре кратког времена вођен са Берлином. Догодило се то под овим околностима.

Једна од наших истурених јединица заузела је заобилазним маневром мали немачки град. Изненађење због појаве наших бораца на улицама варошице било је тако велико, да су становници, пошто су се пробудили и уклонили завесе са својих прозора, падали у несвест од запрепашћења.

Два часа после заузимања варошице од стране наших трупа, на станицу је приспео путнички воз који је долазно са истока. Смејући се, наши борци су дуго објашњавали збуњеном машинисти и обер-кондуктеру да могу да угасе ватру, пошто воз даље неће ићи. Дебели обер, који није схватио у чему је ствар, дуго је претио да ће се жалити рајх-министру жељезница...

Немачки гарнизон, који је био затечен неспреман, није успео да прекине телефонску линију. У централи су савесне телефонисткиње каставиле да укључују бројеве претплатника. Један од наших официра — мајор Сергејев, који је говорио немачки, покушао је да разговара с Берлином. Добио је везу. Одиграо се следећи разговор:

— На линији Берлин. Који број тражите?

— Дајте ми везу са претседником општине.

— Моменат! Имате везу.

— Хало! На апарату секретар претседника општине, Залцбах.

— Зовите господина претседника општине.

— Господин претседник општине није овде. Можда вам ја могу дати обавештења која вас интересују.

— У реду, поразговараћемо се мало. Како стоје ствари тамо код вас?

— Ко говори?

— Претседник општине града Н. — рече сналажљиви официр.

— Ствари стоје доста трагично. Кажу да су већ сасвим близу. А како је код вас у Н.?

— Врло добро. Пре један сат Совјети су заузели варош.

— Ви се шалите... Маните се глупих шала!... Ја ћу се жалити господину претседнику општине.

— Можете се жалити и самом Хитлеру...

— ?!! Ко то говори?

— Совјетски официр. Брзо ћемо се видети. Онда ћемо наставити разговор лично. До скорог виђења, хер Залцбах!

У историји овог телефонског разговора нема ни једне измишљене речи.

Браћа Тур

„Пионирска Правда".

Уредништво и администрација: Београд, Краљевића Томислава 11 — телефони: 44-204 и 44-472. — Штампарија „Млади борац", Београд, Милоша Великог 14